

Indicators of Police Strategies for Preventing Female Victimization¹

Hamid Ebrahimi², Ismail Ahmadi Moghadam³, Abdollah Hendiani⁴, Fariba Shaygan⁵

Received: 30/4/2021

Accepted: 15/6/2021

Abstract

Background and Aim: Today, the conditions and atmosphere of police activity have become more complex, changing and expanding, so that for most police organizations, this speed has become a serious challenge and has forced them to adapt to change and respond to environmental needs. Adopt new strategies. The purpose of this study is to identify the indicators of police strategies in preventing female victimization.

Method: This research is in the category of qualitative research in terms of purpose and it has been conducted by content analysis method. The study population consisted of experts from the police, the Ministry of Interior, university professors, judges, the Education Organization, the Welfare Organization and the Prisons Organization, and based on the principle of theoretical saturation, the sample size reached 14 people. Data were collected through semi-structured qualitative interviews and Max Cody E11 software was used to analyze the data.

Results and conclusion: Criteria for formulating strategic management of the police in preventing female victimization were identified in the form of 3 main themes (assessment of strategic environment, determination of main issues and issues, explanation of strategies) and 21 sub-themes. Using these indicators in formulating strategic police management can lead to greater police effectiveness.

Keywords: Index, Strategic Management, Prevention, Female Victimization, Content Analysis

1 This research is extracted from the doctoral dissertation in the field of crime prevention at the Faculty of Command and Staff of Amin Police University, entitled "The Model of Strategic Police Management in the Prevention of Female Victimization".

2 PhD student in Crime Prevention Management, Amin Police University, Tehran, Iran. Email address Arshiyaebrahimi.10@chmail.ir

3 Associate Professor, Department of Strategic Management, Faculty of Command and Staff, Amin Police University, Tehran, Iran (Corresponding Author). Email: shahid.kavand@gmail.com.

4 Associate Professor, Department of Strategic Management, Amin Police University, Tehran, Iran. Email address hendiani.s1343@gmail.com

5 Professor, Department of Social Sciences, Amin Police University, Tehran, Iran. Email address shayegan_fa@yahoo.com

شاخص‌های تدوین راهبردهای پلیس برای پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان^۱

حمیدابراهیمی^۲، اسماعیل احمدی مقدم^۳، عبدالله هندپانی^۴، فریاشایگان^۵

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۳/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۱۰

چکیده

زمینه و هدف: امروزه شرایط و فضای فعالیت پلیس بیش از پیش پیچیده، متغیر و گسترده شده است به گونه ای که برای بیشتر سازمان‌های پلیسی این سرعت به چالشی جدی تبدیل شده و آن‌ها را ناگزیر ساخته تا برای سازگاری با تغییرات و پاسخ به نیازهای محیط، راهبردهای جدیدی در پیش گیرند. هدف این پژوهش شناسایی شاخص‌های تدوین راهبردهای پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان است.

روش: این تحقیق از نظر هدف کاربردی و از نظر روش در دسته پژوهش‌های کیفی جای دارد و با روش تحلیل مضمون اجرا شده است. جامعه پژوهش را خبرگان نیروی انتظامی، وزارت کشور، اساتید دانشگاه، قضات، سازمان آموزش و پرورش، سازمان بهزیستی و سازمان زندان‌ها تشکیل دادند و براساس اصل اشباع نظری حجم نمونه به ۱۴ نفر رسید. داده‌ها با مصاحبه‌های کیفی نیمه ساختاریافته جمع‌آوری شدند و برای تجزیه و تحلیل اطلاعات از نرم افزار «مکس کیودی ای ۱۱» استفاده شد.

یافته‌ها و نتایج: شاخص‌های تدوین مدیریت راهبردی پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان در قالب ۳ مضمون اصلی (ارزیابی محیط راهبردی، تعیین موضوعات و مسائل اصلی، تبیین راهبردها) و ۲۱ مضمون فرعی شناسایی شدند. استفاده از این شاخص‌ها در تدوین مدیریت راهبردی پلیس می‌تواند به اثربخشی بیشتر پلیس منجر شود.

واژه‌های کلیدی: شاخص، مدیریت راهبردی، پیشگیری، بزه‌دیدگی زنان، تحلیل مضمون

۱. این پژوهش از رساله دکتری رشته مدیریت پیشگیری از جرم دانشکده فرماندهی و ستاد دانشگاه علوم انتظامی امین با عنوان «الگوی مدیریت راهبردی پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان» استخراج شده است.

۲. دانشجوی دکتری مدیریت پیشگیری از جرم دانشکده فرماندهی و ستاد دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران.

آدرس ایمیل: Arshiyabrahimi.10@chmail.ir

۳. دانشیار گروه مدیریت راهبردی دانشکده فرماندهی و ستاد دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران (نویسنده

مسئول). رایانامه: shahid.kavand@gmail.com

۴. دانشیار گروه مدیریت راهبردی دانشکده فرماندهی و ستاد دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. آدرس ایمیل

hendiani.s1343@gmail.com

۵. استاد گروه علوم اجتماعی دانشگاه علوم انتظامی امین، تهران، ایران. آدرس ایمیل

shayegan_fa@yahoo.com

مقدمه

افزایش جمعیت بشری و پیشرفت تکنولوژی از یک سو و پیچیدگی جرایم، از سوی دیگر، موجب تغییر در روندهای اجتماعی و بروز رفتارهای انحرافی گوناگونی شده است. وظیفه اصلی نیروی انتظامی در هر کشوری، برقراری نظم و امنیت است تا زمینه رشد و شکوفایی جامعه را فراهم آورند. در این راستا نیروی انتظامی باید بتواند چالش‌ها و آسیب‌هایی که نظم و امنیت در جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد شناخته و برای رفع آن گام بردارد (جان پرور و وحیدری موصولو، ۱۳۹۰، ص ۱۶۶). در میان بزه‌دیدگان، زنان به جهت ویژگی‌های منحصر به فردشان، متمایز هستند. استعداد بزه‌دیدگی زنان را هم می‌توان در درون خانه و هم بیرون از آن بررسی کرد. زنان در بیرون از خانه به دلیل خصوصیات خاص زیستی، هدف‌های مناسبی برای بزهکاران بالقوه هستند و ممکن است در معرض تعرضات جنسی و جسمی قرار بگیرند؛ در درون خانه نیز به دلیل خشونت‌های خانگی، آسیب‌پذیری آنان افزایش می‌یابد، چراکه در اذهان عمومی این مسائل کاملاً خصوصی است و حتی پلیس نیز از مداخله در آن کراهت دارد (زینالی، ۱۳۹۰، ص ۱۹۷).

در چند سال اخیر حضور زنان در جامعه و مشارکت ایشان در فعالیت‌های اجتماعی افزایش قابل توجهی داشته و این موضوع در حوزه‌های مختلف سیاسی، اجتماعی، فرهنگی... و به ویژه اقتصادی به روشنی قابل مشاهده است. همین حضور و فعالیت زنان در جامعه، در کنار خصوصیات خاص زیستی آن‌ها موجب شده تا هدف‌های مناسبی برای بزهکاران بالقوه قلمداد شوند. جنس بزه‌دیدگی زنان از نوع عاطفی-حیثیتی است و مستقیم آبروی آنان را نشانه می‌گیرد. بزه‌دیدگی ممکن است زن را غرق در احساس خجالت و تنفر از خود کند و او را به سمت اقدامات ناخوشایندی رهنمون نماید. آنچه بر وخامت بزه‌دیدگی زنان می‌افزاید، «بازتاب اجتماعی بزه‌دیدگی» است. از نظر اجتماع بزه‌دیدگی مردان به راحتی توجیه می‌شود، اما شاید در برخی موارد سرزنش اجتماع بر زن بزه‌دیده به اندازه فرد بزهکار باشد. زنان قربانی نمی‌توانند از مشکل خود به خاطر ترس از آبروریزی، طرد شدن از سوی دوستان و خانواده سخن بگویند و این خود سبب افزایش احساس افسردگی،

انزواطلبی و رفتار پرخاشگرایانه آن‌ها می‌شود. در این زمینه پلیس می‌تواند نقش بسزایی ایفا کند. معمولاً پلیس اولین نهادی است که بزه‌دیدگان بلافاصله به آن مراجعه می‌نمایند، از این رو ایفای نقش مؤثر پلیس در حمایت از بزه‌دیدگان خاص، مستلزم تحولات ساختاری و دگرگونی فرهنگ سازمانی نیروهای پلیس است. پرداختن به حمایت از بزه‌دیدگان ویژه به عنوان اولویت اول کار پلیسی، امری نیست که به راحتی حاصل شود، بلکه مستلزم ارتقای توانمندی پلیس در پاسخگویی به قربانیان جرایم است. حقوق و نیازهای عینی و مادی بزه‌دیدگان در کنار حقوق اخلاقی انسانی بزه‌دیده که بیشتر به شأن و منزلت و رعایت احترام و حفظ کرامت انسانی او باز می‌گردد، دسته دیگری از حقوقی است که می‌بایست مورد توجه قرار گیرد (قاسمی، ۱۳۹۰، ص ۱۳۷).

اهمیت این موضوع را می‌توان در سخنان مقام معظم رهبری در دیدار جمعی از بانوان نخبه عنوان نمود که بیان داشتند: «من از همین جا به دستگاه‌های تحقیقاتی، به پژوهشگاه‌ها، به دانشگاه‌ها، به حوزه‌های علمیه و به صاحب نظران توصیه می‌کنم و از آن‌ها مطالبه می‌کنم که در این زمینه (حقوق زنان) کار کنند. مسئله، مسئله‌ی مهمی است. ما اگر در مسئله‌ی زن در کشور خودمان خوب کار کنیم، این خدمت به جامعه‌ی زنان در همه‌ی دنیا است؛ خدمت حقیقی است به مجموعه‌ی زنان در همه‌ی عالم^۱». مدیریت راهبردی پلیس، موجب شناخت بهتر پیچیدگی‌ها، همسویی با سایر نهادها و غافلگیر نشدن در مقابل تغییرات سریع محیط می‌شود. همچنین موجب می‌شود، هماهنگی با حضور فعال زنان در عرصه‌های مختلف جامعه، ساختار، امکانات و مهارت‌های تخصصی پلیس نیز ارتقاء یافته و زنان برای احقاق حقوق قانونی خود مرجع حمایتی مشخصی پیدا کنند. از سوی دیگر، کارکنان نیروی انتظامی در برخورد با بزه‌دیدگان جرائم از رویه‌های یکپارچه و یکسان استفاده نماید که این موضوع، علاوه بر افزایش رضایت بزه‌دیدگان از نحوه رفتار و عملکرد پلیس، می‌تواند به عنوان مبنای عمل سازمان موجب جلوگیری از خطا و اقدامات جزیره‌ای شده و منابع سازمانی را به درستی هدایت نماید.

۱. سخنان در دیدار بانوان نخبه ۱۳ تیرماه ۱۳۸۶

این پژوهش قصد دارد به این پرسش پاسخ دهد که شاخص‌های تدوین مدیریت راهبردی پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان کدام اند؟

مبانی نظری: در ادامه مبانی نظری پژوهش به اختصار مرور می‌شود.

تدوین راهبرد: در الگوی ارائه شده توسط دیوید^۱، مدیریت راهبردی دارای سه مرحله است: تدوین راهبردی، اجرای راهبردی و ارزیابی راهبردی. تدوین راهبردی شامل توسعه چشم‌انداز و مأموریت، شناسایی فرصت‌ها و تهدیدات خارجی، تعیین نقاط قوت و ضعف درون سازمان، تنظیم اهداف بلند مدت، ایجاد راهبردها و انتخاب از بین مجموعه‌ای از راهبردها است. موضوعات تدوین راهبردی شامل تصمیم‌گیری در مورد ورود به یک کسب و کار جدید، ترک یک کسب و کار، چگونگی تخصیص منابع، متنوع‌سازی، ورود به بازارهای بین‌المللی، ادغام یا سرمایه‌گذاری مشترک با سایر شرکت‌ها است (دیوید^۲، ۱۳۹۶، ص ۴۶۱). در اینجا تدوین راهبردی به عنوان ابزاری است که می‌تواند امکان اتخاذ تصمیمات بنیادین و تدوین و کنترل برنامه‌های فراگیر سازمانی را متناسب با شرایط درونی سازمان و پویایی‌های محیطی فراهم آورد. برنامه ریزی راهبردی دوراندیشی سازمان یافته‌ای است که مراحل زیر را دربر دارد:

الف- تعیین مأموریت‌ها و هدف‌های دور برد؛

ب- تفکیک مأموریت‌ها به هدف‌های کمی و کیفی کوتاه مدت یا هدف‌گذاری؛

ج- تعیین خط‌مشی‌ها و سیاست‌ها؛

د- طرح ریزی و برنامه ریزی اجرایی (غفاریان و کیانی، ۱۳۹۴، ص ۸۷).

شناخت و تحلیل محیط داخلی و خارجی: مجموعه فعالیت‌های سازمان در بستر دو محیط داخلی و خارجی آن انجام می‌شود. شناخت صحیح عوامل تاثیرگذار محیط، محقق را در یافتن راهبردهایی که سازمان را متحول سازد، کمک خواهد کرد. معمولاً شرایطی که بر شرکت احاطه داشته و بر آن تاثیر می‌گذارد از نظر نحوه تاثیرگذاری به دو دسته

تقسیم می شوند؛ دسته اول، آن‌هایی که به طور مستقیم و از درون سازمان تاثیر دارند و دسته دوم، آن‌هایی که در سطح کلان و از بیرون سازمان اثر می گذارند. بر همین اساس عوامل داخلی یا درونی، عواملی هستند که در درون شرکت وجود داشته و در کنترل سازمان هستند. همچنین عوامل خارجی یا بیرونی، عواملی هستند که خارج از کنترل شرکت بوده، اما به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر عملکرد شرکت تاثیر می گذارند (آنسوف^۱، ۱۳۹۱، ص ۲۳۱).

مدیریت راهبردی: مدیریت راهبردی عبارت است از بررسی محیطی (محیط داخلی و محیط خارجی)، تدوین راهبرد (برنامه ریزی بلندمدت یا راهبردی)، اجرای راهبرد و ارزیابی و کنترل. مدیریت راهبردی بر نظارت و ارزیابی فرصت‌ها و تهدیدهای خارجی در سایه توجه به نقاط قوت و ضعف یک سازمان تأکید دارد. به طور کلی، مدیریت راهبردی شامل: برنامه ریزی، اجرا و کنترل برنامه ریزی‌های راهبردی است (طالقانی و طالقانی‌نژاد، ۱۳۹۵، ص ۲۷۳). مدیریت راهبردی، فرآیند تصمیم‌گیری است که جهت‌های درازمدت سازمان و همچنین اجرای آن تصمیمات را معین می‌سازد. به عبارتی به وسیله آن مدیران جهت دراز مدت فعالیت‌های سازمان را تعیین کرده، اهداف عملیاتی و ویژه‌ای را مشخص و راهبردهای نیل به این اهداف را با توجه به شرایط داخلی و خارجی طراحی و برنامه‌های عملی برای اجرای راهبردها را انتخاب می‌کنند (خدابخشی، صلح دوست و رجعتی، ۱۳۹۲، ص ۱۲۳).

پیشگیری: براساس تعاریف سازمان ملل، پیشگیری عبارت است از مجموعه اقدامات و راهبردهایی که به منظور کاستن از خطر ارتکاب جرم و کاهش تأثیرات زیان بار آن بر افراد و جامعه - از جمله ترس از جرم - انجام می‌شود و بر عوامل ایجاد کننده جرائم، تأثیر می‌گذارد (جوان جعفری و سیدزاده ثانی، ۱۳۹۱، ص ۳۷). پیشگیری از وقوع جرم عبارت است از پیش بینی، شناسایی و ارزیابی وقوع جرم و اتخاذ تدابیر و اقدام‌های لازم برای جلوگیری از وقوع آن. روش‌های پیشگیری متنوع هستند و شامل هر گونه راهکاری است

که موجب جلوگیری از وقوع جرم، کنترل بزه‌کاری و کاهش نرخ جرم در آینده باشد. به اعتقاد همه جرم‌شناسان، راهبرد مجازات مجرم در حوزه مهار جرم کارآیی لازم را ندارد و باید به پیشگیری از آن همت گمارد. رجی پور معتقد است بنیادی‌ترین راه مهار، کنترل و کاهش بزه‌کاری، راهبرد پیشگیری از جرم است. به گفته سر رابرت پیل^۱، رییس پلیس کلان شهر لندن، مأموریت اصلی پلیس پیشگیری از جرم و بی‌نظمی است (محمدنسل، ۱۳۸۹، ص ۱۳۸). قدیمی‌ترین نوع پیشگیری، پیشگیری کیفری است. پیشگیری کیفری به پیشگیری گفته می‌شود که با استفاده از ضمانت اجراهای کیفری (مجازات‌ها و اقدامات تامینی و تربیتی) و نهادها و تاسیسات نظام عدالت کیفری چون پلیس، دادسرا، دادگاه، سازمان زندان‌ها و اقدامات تامینی و تربیتی انجام می‌شود (رحیمی‌نژاد، ۱۳۹۴، ص ۱۱۸). پیشگیری کنشی یا غیر کیفری به بهره‌گیری از تدبیرهایی اشاره دارد که به جای نشستن به انتظار رخداد، برای دادن پاسخ درخور به آن با شناسایی و تمرکز بر زمینه‌های بروز آن، پیشگیری از آن پدیده را دنبال می‌کند (رایجیان اصلی، ۱۳۹۷، ص ۴۲).

بزه‌دیدگی زنان: بزه‌دیدگی زنان حاصل عمل مجرمانه‌ای است که یک زن قربانی آن می‌شود. این عمل می‌تواند قتل، سرقت، تجاوز به عنف و بسیاری از جرائم دیگر باشد (مرتضوی، ۱۳۸۸، ص ۱۳). بزه‌دیدگی زنان یکی از آفات است که به علت ساختارهای زیستی-روانی و اجتماعی و فرهنگی حاکم بر زندگی زنان، کیفیت و شکل خاصی به خود می‌گیرد. در واقع گستردگی ابعاد و پیچیدگی اشکال بزه‌دیدگی زنان، اتخاذ سیاست‌های حمایتی خاص از ایشان را در مرحله پیشگیری از بزه‌دیدگی ضروری ساخته است. بحث در مورد قربانیان زمانی در حاشیه جرم‌شناسی مطرح می‌شود، اما امروزه یکی از بحث‌های مرکزی و کلیدی جرم‌شناسی، توجه به قربانیان و نیازهای آنان است. پژوهش‌های کمی و کیفی که در این زمینه صورت گرفته، موضوع جرم‌شناسی متأخر را تغیر داده است (صادقی فسایی و میرحسینی، ۱۳۹۰، ص ۳۵). اندیشه حمایت از بزه‌دیدگان مسأله‌ای است که از آغاز نیمه دوم قرن بیستم میلادی توجه اندیشمندان را به طور ویژه به

1. Sir Robert Peel

خود جلب نموده است. به طوری که تحت تأثیر این اندیشه، مجمع عمومی سازمان ملل با تصویب سندی با عنوان «اعلامیه اصول اساسی عدالت برای بزه‌دیدگان و قربانیان سوء استفاده از قدرت ۱۹۸۵» بدان جنبه جهانی و نظام مند بخشیده است (حاجی تبار فیروزجانی، ۱۳۹۱، ص ۱۱۶). بدین جهت اکنون در میان جدیدترین معارف جرم‌شناختی، دیگر مسأله عمده مجرم نیست، بلکه بزه‌دیده است؛ یعنی کسی که شیوه زندگی و فعالیت‌های روزمره وی، ممکن است او را در برابر جرم آسیب پذیر کند (داودی دهاقانی، ۱۳۹۶، ص ۷۷).

نقش پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان: در ادامه به نقش پلیس در بزه‌دیدگی زنان اشاره می‌شود.

الف- شناخت بزه‌دیدگی بانوان: بزه‌دیدگی بانوان عموماً مبتنی بر جنسیت است. عوامل اقتصادی، اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و مذهبی، به ویژه در جوامع سنتی، بانوان را در موقعیت ضعف قرار داده‌اند. شایع‌ترین نوع بزه‌دیدگی بانوان، بزه‌دیدگی آن‌ها در خشونت خانگی است. در این بزه‌دیدگی، بزهکار فردی است که ارتباط نزدیک با بزه‌دیده دارد و دسترسی بزهکار به بزه‌دیده، هر لحظه احتمال تشدید یا تکرار بزه‌دیدگی را افزایش می‌دهد. این امر ایجاب می‌کند اقدامات حمایتی و پیشگیرانه در این بزه‌دیدگی الزامات خاصی داشته باشد (افراسیابی و سجادی، ۱۳۹۳، ص ۱۰).

ب- پلیس به عنوان اولین نهاد نظام عدالت جنایی: برای کاهش خطرات بزه‌دیدگی و تشدید خشونت، پلیس به محض اطلاع از بزه‌دیدگی بانوان باید با حضور فیزیکی در محل وقوع جرم به آن پاسخ دهد. با عنایت به این که برخی افراد بیشتر از سایرین، قابلیت‌ها و شانس بزه‌دیدگی دارند (افراسیابی و دهکردی ۱۳۹۱، ص ۲۴)، رعایت ملاحظات خاص بزه‌دیدگی بانوان ایجاب می‌کند، پلیس بانوان برای اخذ شکایت بزه‌دیده و اظهارات وی درباره بزه‌دیدگی استخدام شود تا بانوان بزه‌دیده بتوانند به راحتی مسائل فراروی خود را تشریح کنند (افراسیابی و سجادی، ۱۳۹۳، ص ۳۸).

ج- پلیس و پیشگیری وضعی: در پیشگیری وضعی، ارتکاب جرم حاصل جمع سه شرط است: (۱) وجود شخص بزهکار؛ (۲) وجود آماج یا بزه‌دیده و (۳) بی دفاع بودن آماج یا

بزه‌دیده. بزه‌کار، شخصی است که به لحاظ عوامل شخصی و محیطی، گرایش به ارتکاب جرم پیدا کرده است و در واقع، جمع خصوصیات ذاتی و اکتسابی مجرم را به وجود آورده است. عوامل خطر بزه‌دیدگی مکرر براساس مثلث تحلیل جرم در سه بخش عوامل مرتبط با بزه‌دیده و نگهبان نزدیک؛ عوامل مرتبط با بزه‌کار بالقوه و کنترل‌گر نزدیک و عوامل مرتبط با وضعیت پیش‌جنایی و مدیر مکان بررسی می‌شوند (افراسیابی و دهکردی، ۱۳۹۱ص ۲۳).

د- پلیس و پیشگیری اجتماعی: پیشگیری اجتماعی (اعم از پیشگیری اجتماعی از جرم و بزه‌دیدگی) جزو یکی از برنامه‌های پیشگیری کنشی است که هدف آن پیشگیری از طریق حذف و خنثی‌سازی عوامل جرم‌زا و نیز بزه‌دیده‌زا است که با ایجاد تغییرات و اصلاحات در فرد و جامعه به صورت پایدار در صدد جلوگیری از بزه‌کاری و بزه‌دیدگی است و شامل تدابیری است که به صورت مستقیم یا غیرمستقیم بر افراد اثر بگذارد تا از آماج جرم بودن، مصون بمانند. برخی از برنامه‌های پیشگیری اجتماعی از جرم و بزه‌دیدگی عبارتند از: آموزش همگانی، فقر زدایی، اشتغال، برنامه ریزی برای پرکردن اوقات فراغت، اصلاح قوانین، بهبود شرایط اقتصادی و سیاسی، جلوگیری از مهاجرت روستاییان به شهرها، توسعه مراکز تفریحی و سرگرمی، ایجاد باشگاه‌های ورزشی، افزایش منابع برای خانواده‌ها به ویژه خانواده‌های کم درآمد و غیره (نجفی ابرندآبادی، ۱۳۸۳، ص ۵۷۰).

پیشینه پژوهش: در این قسمت به برخی پژوهش‌های انجام شده مرتبط با موضوع این پژوهش اشاره می‌شود.

غلامی رزینی (۱۳۹۷)، در رساله دکتری خود با عنوان «نقش پلیس در حمایت از بزه‌دیدگان» با هدف بررسی برنامه‌ها و کارکردهای ترمیمی پلیس در جهت حمایت از بزه‌دیدگان و پیشگیری از بزه‌دیدگی ثانویه آن‌ها پرداخته است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که سرعت عمل در تشکیل پرونده قضایی، دقت در انجام تحقیقات، حضور سریع پلیس در صحنه جرم، سهولت در دسترسی بزه‌دیده به پلیس، خوش رفتاری و مهربانی با بزه‌دیدگان، حمایت عاطفی و روانی از بزه‌دیدگان، شناسایی و دستگیری متهمان، کشف به

موقع جرایم، حمایت از حقوق بزه‌دیده، از برنامه‌های ترمیمی پلیس و از مهم‌ترین خواسته‌های بزه‌دیدگان می‌باشند. افراسیابی (۱۳۹۵)، در پژوهشی با عنوان «پلیس و حمایت از حقوق بانوان بزه‌دیده» به مطالعه علمی بزه‌دیدگی بانوان و نقشی که پلیس می‌تواند در حمایت از حقوق بانوان بزه‌دیده ایفا کند، پرداخته است. نتایج این پژوهش نشان داد، پاسخ سریع پلیس به بزه‌دیدگی بانوان احتمال تشدید بزه‌دیدگی را کاهش می‌دهد و دستگیری بزه‌کار، معرفی وی به مرجع قضایی برای تحمل مجازات یا سپری کردن دوره‌های آموزشی - درمانی یا معرفی بزه‌دیده به خانه‌های امن، احتمال تکرار بزه‌دیدگی را تعدیل می‌کند. همچنین در نظام حقوقی موجود، فقدان مأموران پلیس زن با رویکرد حمایت از حقوق بانوان بزه‌دیده در یگان‌های انتظامی و فقدان خانه‌های امن برای اقامت بانوان بزه‌دیده، از جمله مسائل مهم فراروی بانوان بزه‌دیده است. ملکشاهی (۱۳۹۵)، در پژوهش خود با عنوان «جنبه‌های حمایتی پلیس از بزه‌دیدگان در قوانین ایران»، با هدف بررسی جنبه‌های حمایتی پلیس از بزه‌دیدگان، نشان داده که در بیشتر موارد، اولین کسانی که بزه‌دیدگان با آن‌ها برخورد می‌نمایند مأمورین نیروی انتظامی در کلانتری‌ها، پاسگاه‌ها، گشت‌ها و... می‌باشند. در ادامه نیز بزه‌دیدگان به دلایل مختلف و معمولاً به دفعات متعدد و در فواصل زمانی مختلف به کارکنان پلیس مراجعه می‌کنند. این موضوع باعث شده نقش و جایگاه پلیس در برابر بزه‌دیدگان، بسیار مهم و خطیر بوده و چنانچه از همان آغاز فرایند جنایی، مأمورین پلیس با تمامی بزه‌دیدگان (اعم از بزه‌دیدگان عام و بزه‌دیدگان خاص شامل کودکان، سالمندان، زنان و...) تعامل بزه‌دیده مدار داشته باشند، گامی اساسی در جهت عدالت و احقاق حقوق آن‌ها برداشته می‌شود. عزیزی ارشد (۱۳۹۴)، در پژوهشی با هدف شناسایی تاثیر پلیس زن تخصصی در یگان ویژه پاسداران ناجا در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان نشان داده که ایجاد پلیس زن در یگان‌های ویژه پاسداران ناجا در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان و نیز در کاهش استفاده ابزاری از آنان مؤثر است و به همین دلیل می‌تواند به عنوان یک اولویت در دستور کار پلیس قرار گیرد. شیرینی (۱۳۹۴)، در پژوهش خود با عنوان «نقش پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی مکرر با تکیه بر اسناد بین

المللی»، به دنبال پاسخگویی به این سؤال بوده که نیروهای پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی مکرر چه نقشی ایفاء می‌کنند؟ یافته‌های این پژوهش نشان داد که پلیس می‌تواند از طریق دستگیری بزه‌کاران فعال در تکرار بزه‌دیدگی، حفاظت از بزه‌دیدگان، نظارت بر اجرای مجازات‌های اجتماعی، حفاظت از هویت و آبروی بزه‌دیده و بستگان وی، همکاری و مشارکت با شهروندان، ارائه خدمات اجتماعی و آموزش و اطلاع‌رسانی از بزه‌دیدگی و تکرار آن پیشگیری کرد. میرزایی (۱۳۹۳)، در پژوهشی با هدف بررسی وضعیت خشونت خانگی در زنان مراجعه‌کننده به مراکز قضایی شهر پاوه، نشان می‌دهد که بالاترین میزان خشونت در بین زنان ۲۵ تا ۲۸ سال است و با افزایش سن، میزان خشونت کاهش پیدا می‌کند. همچنین بیش‌ترین خشونت از نوع خشونت‌های روانی است و بالاترین میزان خشونت مربوط به زنان دارای تحصیلات دبیرستان و دیپلم و کمترین میزان مربوط به زنان بی‌سواد است. در ضمن اقدامات پلیس با رویکرد جامعه‌نگر، نقش مؤثری در پیشگیری از وقوع و بروز همسر آزاری دارد و برای تحقق این امر، استخدام پلیس زن، گزینش صحیح، آموزش کافی، تخصصی کردن پلیس و بکارگیری واحدهای مددکار پلیس و پزشکان پلیس ضروری به نظر می‌رسد. قناد (۱۳۹۱)، در پژوهشی به بررسی رویکرد پلیس زن در پیشگیری وضعی از جرایم علیه زنان و کودکان در دو بخش جداگانه مربوط به زنان و کودکان پرداخته است و نشان داد، در تبیین سیاست جنایی هیچگاه نمی‌توان یک رویکرد خاص از جرم و پیشگیری را مد نظر قرار داد، بلکه باید سیاست فراگیر و جامع ملاک عمل قرار گیرد که در آن همه رویکردها در کنار هم مورد توجه قرار گیرند. رویکرد پیشگیری وضعی ناظر بر اقدامات قابل سنجش و ارزیابی مقابله با جرم و مجرم است. این اقدام از طریق اعمال مدیریت صحیح، دستکاری در محیط جرم و ادوات جرم، طراحی یا اعمال تغییرات پایدار در محیط بلاواسطه که منجر به کاهش فرصت‌های جرم و افزایش خطرات جرم است، حاصل می‌شود. همچنین پلیس زن می‌تواند از طریق پیشگیری وضعی و کنترل ابزارها و آماج‌های جرم، آرامش، اطمینان، اعتماد و نظم و بالاخره امنیت همه جانبه را برای زنان و کودکان و خانواده‌ها ایجاد نماید.

هولمبرگ^۱ (۲۰۲۱)، در پژوهشی با هدف بررسی اولین تجربه مواجهه بزه‌دیدگان خشونت با پلیس دانمارک نشان می‌دهد که هدف از اعلام گزارش، حمایت پلیس از حقوق بزه‌دیدگان بوده، در حالی که این حقوق همواره رعایت نمی‌شود و در برخی مواقع پلیس بدون در نظر گرفتن حقوق قربانی، صرفاً قوانین را اجرا می‌کند. همچنین در بسیاری موارد پلیس قادر به تامین نیازها و انتظارات بزه‌دیدگان نیست و به نیازهای سیستم عدالت کیفری بیش از نیاز قربانیان توجه دارد. بانرجی^۲ (۲۰۲۰)، در پژوهشی با هدف شناسایی عوامل خشونت آمیز جنسی علیه زنان در بنگلادش، موانع پیش رو در سیستم عدالت کیفری و تأثیر اجتماعی و روانی بر روی قربانیان خشونت جنسی را نشان می‌دهد. یافته‌های پژوهش او نشان می‌دهد که ساختار اجتماعی مردسالار، ازدواج اجباری، اقدامات فرهنگی و موانع دسترسی به عدالت از عوامل اصلی خشونت جنسی در بنگلادش است. کورسوران و آلن^۳ (۲۰۰۸) در پژوهشی با هدف سنجش تأثیرات اجرای تیم مداخله در بحران بر خشونت‌های خانوادگی از دیدگاه پلیسی نشان داد، یک برنامه مراقبتی در داخل خانه‌ها بهتر از پیگیری این جرائم به وسیله پلیس بوده و می‌تواند جایگزین آن باشد. همچنین ترکیب تلاش‌های پلیس و حمایت‌های نهادهای اجتماعی برای اجرای قانون، یک رهیافت توأم با نوآوری است که به نظر می‌رسد آینده روشن نظریه مداخله تیم بحران در خشونت‌های خانوادگی را نوید دهد.

روش تحقیق:

از نظر هدف، پژوهش حاضر کاربردی و از نظر روش در دسته پژوهش‌های کیفی جای دارد و با روش تحلیل مضمون اجرا شده است. جامعه پژوهش را خبرگان نیروی انتظامی، وزارت کشور، اساتید دانشگاه، قضات، سازمان آموزش و پرورش، سازمان بهزیستی و سازمان زندان‌ها تشکیل دادند و براساس اصل اشباع نظری حجم نمونه به ۱۴ نفر رسید. داده‌ها با مصاحبه‌های کیفی نیمه ساختاریافته جمع‌آوری شدند و برای تجزیه و تحلیل

-
1. Holmberg
 2. Banarjee
 3. Corcoran and Allen

اطلاعات از نرم افزار «مکس کیو.دی.ای.۱۱» استفاده شد. برای حصول اطمینان از پایایی بخش کیفی پژوهش از روش‌های رانو و پری^۱ (۲۰۰۳) شامل قابلیت بازیافت پذیری، تأییدپذیری و قابلیت تکرارپذیری و با استفاده از تکنیک‌های، هدایت دقیق جریان مصاحبه برای گردآوری داده‌ها، ایجاد فرایندهای ساخت‌مند برای اجرا و تفسیر مصاحبه‌های همگرا، استفاده از نظرات کارشناسان و متخصصان پلیس که در این حوزه خبره و مطلع بودند، هم‌چنین به‌طور هم‌زمان استفاده از مشارکت کنندگان در تحلیل و تفسیر داده‌ها کمک گرفته شد؛ به این صورت که به منظور اطمینان خاطر از دقیق بودن ابزار مصاحبه، با تعدادی از صاحب‌نظران و خبرگان و نخبگان حوزه‌های مدیریت راهبردی و پیشگیری از جرم هم‌اندیشی و اعتبار درونی یافته‌های بخش مصاحبه از طریق بحث و بررسی مشارکت کنندگان مورد بررسی قرار گرفت. در این جلسات هر یک از شاخص‌های به‌دست آمده مورد مطالعه قرار گرفت و برخی از یافته‌ها که با یکدیگر همپوشانی داشتند، ادغام و برخی از یافته‌ها نیز به دلیل ارتباط ضعیف حذف شدند و در نهایت بر روی عوامل باقیمانده، اتفاق نظر حاصل شد. برای تأیید روایی این پژوهش از روش اعتبار درونی با استفاده از فنون سه گانه منابع تأییدگر، کسب اطلاعات دقیق مبتنی بر مفروضات تأییدگر، انتخاب نمونه برای پرمایگی اطلاعات و کنترل‌های اعضا و مشارکت کنندگان در مصاحبه بهره گرفته شد.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی: با ۱۴ نفر از خبرگان جامعه علمی و متخصصان درون سازمانی و برون سازمانی مصاحبه شد که تعداد ۹ نفر از فرماندهان و رؤسای پلیس‌ها و معاونت‌های تخصصی ناجا و اعضای هیات علمی دانشگاه علوم انتظامی امین، از جمله فرمانده سابق نیروی انتظامی، سه نفر از پلیس‌های تخصصی، یک نفر از مدیران وزارت کشور، یک نفر از مدیران سازمان بهزیستی، یک نفر از مدیران آموزش و پرورش و یک نفر از مدیران سازمان زندان‌ها بودند، که در جدول ۱ آمده است:

جدول ۱: ویژگی‌های شغلی شرکت کنندگان در مصاحبه

ردیف	عنوان شغلی/مسئولیت	تعداد	درصد فراوانی
۱	عضو هیئت علمی دانشگاه علوم انتظامی	۴	٪۲۸/۵۷
۲	فرماندهان و روسای پلیس	۵	٪۳۵/۷۲
۳	مدیران ارشد سازمان‌های دولتی	۳	٪۲۱/۴۲
۴	مسئولین و قضات دادگستری	۲	٪۱۴/۲۹
	جمع کل	۱۴	٪۱۰۰

یافته‌های تحلیلی

الف) تحلیل مضمون داده‌های حاصل از مصاحبه: برای تحلیل داده‌های کیفی پژوهش از تحلیل مضمون استفاده شد. در این طرح، مراحل تحلیل داده‌های کیفی گردآوری شده، از طریق کدگذاری باز و کدگذاری محوری انجام شد. با توجه به این که در این پژوهش شناسایی شاخص‌های تدوین راهبرد پلیس مورد نظر بود، براساس فرآیند کدگذاری باز و محوری، داده‌های حاصل از مصاحبه‌های عمیق و اکتشافی به دست آمد و اولویت هر یک از آن‌ها براساس فراوانی مضامین ذکر شده در مصاحبه‌ها مشخص شد. ابزار تحلیل داده‌ها نیز نرم‌افزار «مکس کیودی ۱۱» بود. در نهایت مضامین در قالب سه مضمون اصلی و ۲۱ مضمون فرعی دسته‌بندی شدند.

ب) تحلیل مقوله اصلی پژوهش: شاخص‌های کلی تدوین راهبرد براساس مدل دیوید در جدول ۲ ارائه شده است.

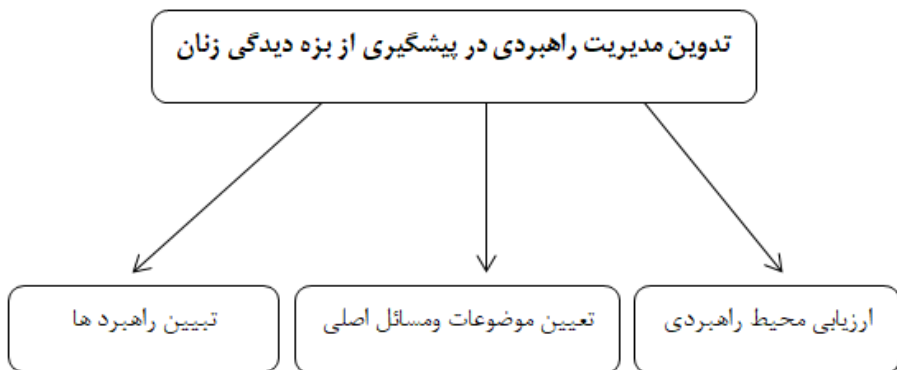
جدول ۲: شاخص‌های کلی تدوین مدیریت راهبردی (دیوید، ۱۳۹۶، ص ۶۱).

ردیف	عنوان شاخص
۱	توسعه چشم‌انداز و مأموریت
۲	شناسایی فرصت‌ها و تهدیدات خارجی بیرون از سازمان
۳	تعیین نقاط قوت و ضعف درون سازمان
۴	تنظیم اهداف بلند مدت
۵	ایجاد استراتژی‌ها و انتخاب از بین مجموعه‌ای از استراتژی‌ها

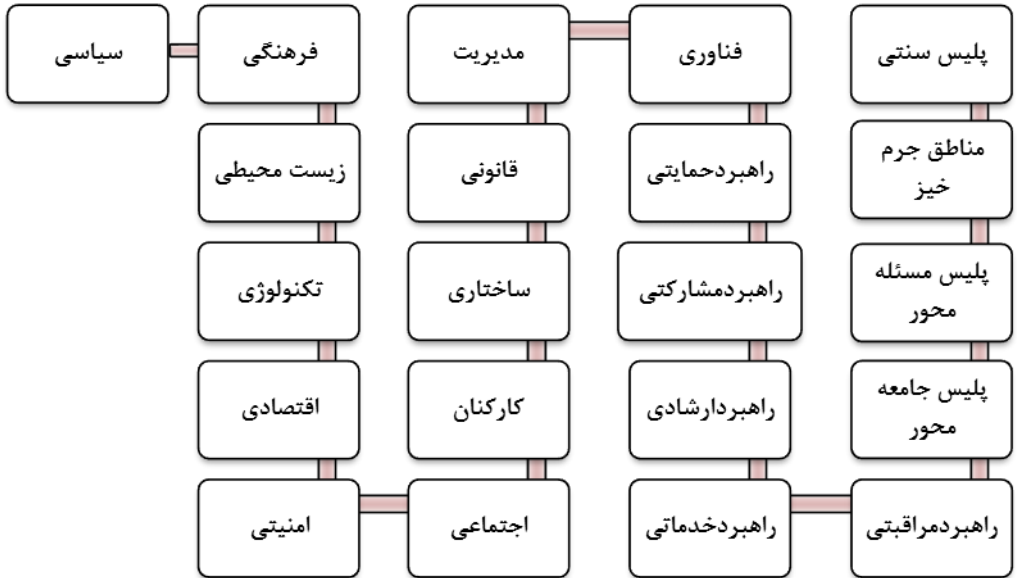
براساس تحلیل مقوله اصلی پژوهش (تدوین)، این مقوله از ۳۵ مضمون تشکیل شده که با حذف مضامین تکراری ۲۱ مضمون زیر شکل دهنده این مقوله است که در قالب سه مؤلفه (مقوله فرعی) ارزیابی محیط راهبردی، تبیین راهبردها، تبیین مسائل و اولویت‌های راهبردی قرار گرفتند.

جدول ۳: شاخص‌های کلی تدوین مدیریت راهبردی در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان

ردیف	عنوان شاخص	تعداد تکرار	درصد
۱	ارزیابی محیط راهبردی	۱۴	٪۴۰
۲	تبیین مسائل و اولویت‌های راهبردی	۱۱	٪۳۱/۴۲
۳	تبیین راهبردها	۱۰	٪۲۸/۵۸
	جمع کل	۳۵	۱۰۰

نمودار ۱: شبکه مضامین اصلی شاخص‌های تدوین مدیریت راهبردی در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان

نمودار ۲: شبکه مضامین تشکیل دهنده مقوله «تدوین»

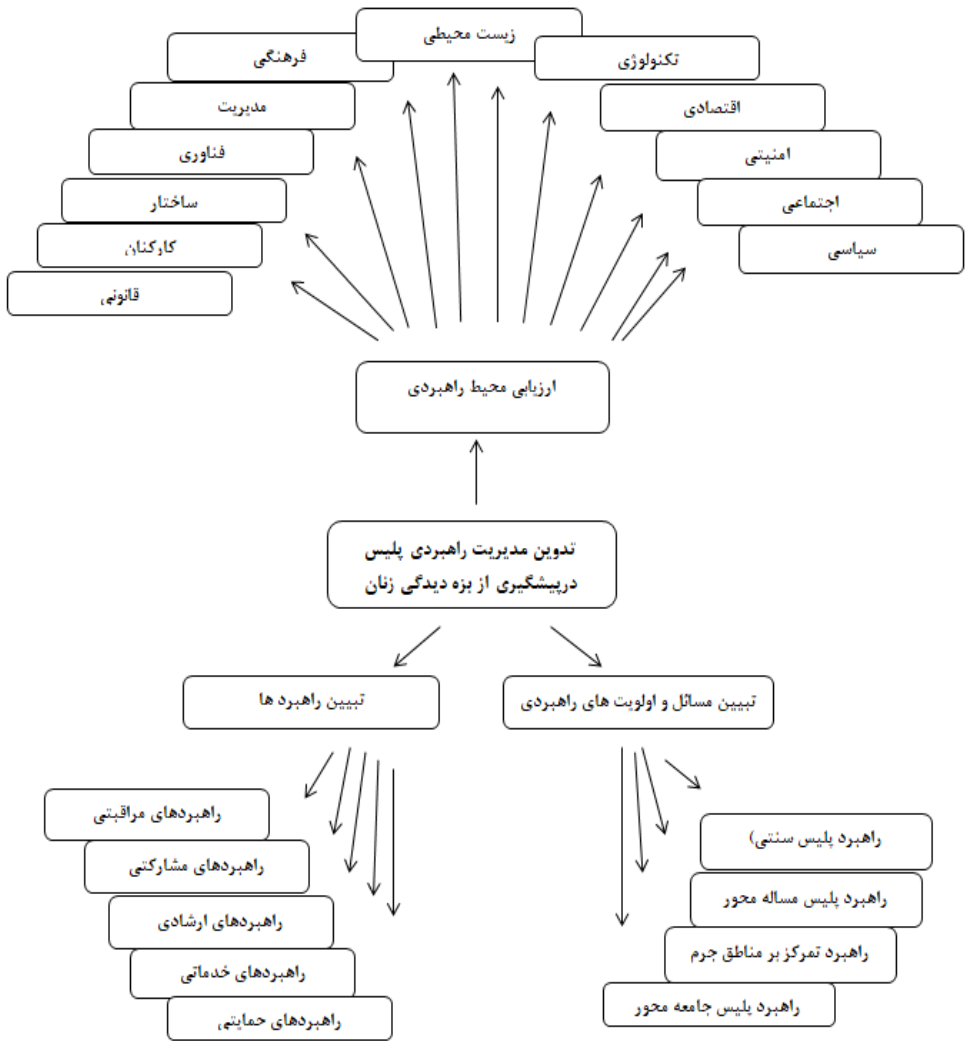
همانطور که نمودار ۱ نشان می دهد، شاخص های تدوین مدیریت راهبردی در پیشگیری از بزه دیدگی زنان در قالب سه مضمون اصلی شناسایی شد و شبکه مضامین تشکیل دهنده مقوله تدوین نیز در نمودار ۲ نمایش داده شده است. مضامین فرعی نیز در جدول ۴ ارائه شده است.

جدول ۴: مضامین فرعی شاخص های تدوین مدیریت راهبردی در پیشگیری از بزه دیدگی زنان

مضمون فرعی	مضمون اصلی	ردیف
سیاسی فرهنگی اجتماعی امنیتی اقتصادی تکنولوژی زیست محیطی کارکنان	ارزیابی محیط راهبردی	۱

مدیریت فناوری ساختار قانونی		
راهبرد پلیس سنتی راهبرد پلیس مساله محور راهبرد تمرکز بر مناطق جرم خیز راهبرد پلیس جامعه محور	تبیین مسائل و اولویت‌های راهبردی	۲
راهبردهای مراقبتی راهبردهای مشارکتی راهبردهای ارشادی راهبردهای خدماتی راهبردهای حمایتی	تبیین راهبردها	۳

در نهایت مدل نظری بر اساس شاخص‌های تدوین مدیریت راهبردی در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان شامل سه مضمون اصلی و ۲۱ مضمون فرعی به صورت نمودار ۳ شکل گرفت.

نمودار ۳: مدل نظری شاخص های تدوین مدیریت راهبردی در پیشگیری از بزه دیدگی زنان

بحث و نتیجه گیری

امروزه تحولات نوین در حوزه مطالعات جرم شناسی سبب شده تا توجه پژوهشگران علوم اجتماعی و جرم شناسی به آن سوی عمل مجرمانه، یعنی قربانیان جرایم معطوف شود. بزه دیده، عنصری مهم در فرایند کیفی است که به دنبال وقوع یک جرم دچار آسیب بدنی، روانی و مالی شده است. این آسیب پذیری در زنان به جهت ویژگی های خاص

زیستی و فیزیولوژیکی به نسبت مردان فراوان‌تر است، پلیس به عنوان کسانی که ممکن است بیش از سایر متخصصان نظام عدالت جنایی با بزه‌دیدگان تماس و ارتباط داشته باشد، نقش مهم و برجسته‌ای در پیشگیری از بزه‌دیدگی دارد. بدون شک، در شرایط جهانی شدن و دنیای رقابتی و متغیر، تدوین برنامه‌های راهبردی در عرصه‌های مختلف ضرورتی اجتناب‌ناپذیر دارد؛ بنابراین پلیس برای ایفای نقش قانونی خود، نیازمند تدوین مدیریت راهبردی جدیدی است که تطابق بیشتری با ماهیت و ویژگی‌های این سازمان داشته و بتواند تا حد امکان چالش‌ها و آسیب‌هایی را که نظم و امنیت در جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد شناخته و برای رفع آن گام بردارد. این پژوهش با هدف شناسایی شاخص‌های تدوین مدیریت راهبردی پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان انجام شد. نتایج پژوهش شامل گزاره‌هایی است که از آن‌ها تعبیر به شاخص‌های تدوین شده است و در سه دسته اصلی تقسیم شده‌اند. این شاخص‌ها به صورت متمرکز حول محور مدیریت راهبردی پلیس و با نگاه پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان سامان یافته‌اند. این نتایج مبانی نظری و یافته‌های پژوهشی پیشین را تایید می‌کند و با پژوهش غلامی رزینی (۱۳۹۷)، افراسیابی (۱۳۹۵) و قناد (۱۳۹۱)، هماهنگی دارد. همچنین، پژوهش‌های سابق بیشتر به مطالعه قوانین و جنبه‌های حمایت از بزه‌دیدگان پرداخته، در حالی که پژوهش حاضر، ضمن شناسایی شاخص‌های تدوین مدیریت راهبردی پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی زنان، الگوی جدیدی ارائه نموده که از این حیث دارای نوآوری است.

پیشنهادها: با توجه به نتایج به دست آمده و یافته‌های پژوهش حاضر، پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود.

- تدوین مقررات پیشگیری مبتنی بر رویکرد بزه‌دیده محور و کاهش بوروکراسی اداری از طریق معاونت طرح و برنامه و بودجه ناجا و بروزرسانی راهبردها، دستورالعمل‌ها، آیین‌نامه‌ها و شیوه‌نامه‌های اجرایی؛
- استفاده از ظرفیت‌های دانشگاهی و جامعه‌شناسان بیرون از سازمان پلیس و همکاری با آن‌ها برای تقویت بنیه علمی و عملی پیشگیری از جرم؛

- معاونت حقوقی و امور مجلس یافته‌های حاصل از اقدامات پلیس در خصوص زنان بزه‌دیده را برای اصلاح قوانین مرتبط با اصلاح، درمان، آموزش و ضعف تشکیلات دادرسی، با مبادی قانونگذار به اشتراک بگذارد؛
- معاونت اجتماعی ناجا با همکاری سازمان بهزیستی و کمیته امداد امام خمینی (ره) نسبت به شناسایی زنان بدسرپرست یا سرپرستان خانوار و تهیه بانک اطلاعاتی جامع اقدام تا با همکاری نهادهای بهداشت و اجتماعی توسعه خدمات به زنان آسیب پذیر را در دستور کار قرار دهند؛

قدردانی: پژوهشگر بر خود لازم می‌داند از اساتید گرانقدر راهنما و مشاور که در طی مراحل تدوین و نگارش این پژوهش از هیچ‌گونه تلاشی دریغ نورزیده اند و وقت گران‌بهای خود را در اختیار قرار دادند، کمال تشکر و قدردانی را داشته باشد. همچنین شایسته است مراتب سپاس و تشکر خود را از داوران این مقاله و دست اندرکاران نشریه ابراز دارد.

منابع

۱. آنسوف، ایگور؛ مک دانل، ادوارد جی (۱۳۹۱). استقرار مدیریت استراتژیک. (عبدالله زندیه، مترجم). تهران: انتشارات سمت.
۲. احمدی، حسین (۱۳۹۵). ضرورت مدیریت استراتژیک و شاخص‌های شهری، مجموعه مقالات کنفرانس برنامه ریزی و مدیریت شهری، مشهد.
۳. افراسیابی، علی (۱۳۹۵). پلیس و حمایت از حقوق بانوان بزه‌دیده. فصلنامه مطالعات حقوقی انتظامی. ۱(۲)، ۲۸-۷. قابل بازیابی از:
http://journals.police.ir/article_18095.html
۴. افراسیابی، علی؛ سجادی، لیلا (۱۳۹۳). پاسخ‌های پلیس به خشونت علیه بانوان در محیط‌های اجتماعی (مطالعه تطبیقی سیاست جنایی ایران و کانادا). دو فصلنامه مطالعات پلیس زن. ۱۴(۲۱)، ۴۷-۲۹. قابل بازیابی از:

<https://www.magiran.com/paper/1401572>

۵. افراسیابی، علی؛ دهکردی، الهام (۱۳۹۱). بزه‌دیدگی مکرر، مکان‌های جرم خیز و الزامات پیشگیرانه. فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم. ۷(۲۳)، ۳۱-۱۵. قابل بازیابی از: http://cps.jrl.police.ir/article_13564.html
۶. جان پرور، محسن؛ حیدری موصولو، طهمورث (۱۳۹۰). آسیب‌شناسی فضای سایبر بر امنیت اجتماعی. پژوهشنامه نظم و امنیت انتظامی. ۴(۱۵)، ۱۷۲-۱۴۱. قابل بازیابی از: <https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?id=177821>
۷. جوان جعفری، عبدالرضا؛ سیدزادانی، سیدمهدی (۱۳۹۱). رهنمودهای عملی پیشگیری از جرم سازمان ملل، تهران: نشر میزان.
۸. حاجی تبارفیروزجائی، حسن (۱۳۹۱). بزه‌دیده‌شناسی حمایتی افتراقی. تهران: انتشارات جنگل.
۹. خدابخشی، محمد؛ صلح دوست، فتانه؛ رجعتی، رخساره (۱۳۹۲). بررسی تناسب و تقاطع (هم‌سویی و رابطه) دو مفهوم مدیریت راهبردی و مدیریت زنجیره تأمین. فصلنامه علمی ترویجی اندیشه‌آمد. ۱۲(۴۷)، ۱۵۵-۱۲۳. قابل بازیابی از: http://journals.police.ir/article_12569.html
۱۰. دیوید، فردآر (۱۳۹۶). مدیریت استراتژیک. (سیدمحمد اعرابی و محمد تقی زاده مطلق، مترجمان). تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
۱۱. رایجیان اصلی، مهرداد (۱۳۹۷). درآمدی بر جرم‌شناسی. تهران: نشر سمت.
۱۲. رحیمی‌نژاد، اسماعیل (۱۳۹۴). جرم‌شناسی. تبریز: نشر فروزش (چاپ چهارم).
۱۳. زینالی، حمزه (۱۳۹۰). اثرات فقدان حمایت کیفری مناسب از زنان بر بزه‌دیدگی آن‌ها. فصلنامه علمی پژوهشی رفاه اجتماعی. ۳(۱۳)، ۱۸۷-۲۰۳. قابل بازیابی از: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=8969>
۱۴. شیری، هوشنگ؛ آهی، پرویز (۱۳۹۴). نقش پلیس در پیشگیری از بزه‌دیدگی مکرر با تکیه بر اسناد بین‌المللی. فصلنامه انتظام اجتماعی. ۸(۱)، ۱۱۴-۸۹. قابل بازیابی از: <https://www.sid.ir/fa/journal/ViewPaper.aspx?id=300164>
۱۵. صادقی فسایی، سهیلا؛ میرحسینی، زهرا (۱۳۹۰). بررسی عوامل مؤثر بر بزه‌دیدگی زنان شهر تهران. مجله پژوهش زنان. ۲(۱)، ۴۷-۳۲. قابل بازیابی از: <http://ensani.ir/fa/article/260437>
۱۶. طالقانی محمد؛ طالقانی‌نژاد سارا (۱۳۹۵). بررسی نقش مدیریت راهبردی در کارآفرینی

- سازمانی. فصلنامه مطالعات مدیریت راهبردی. ۷(۲۷)، ۲۹۳-۲۷۱. قابل بازیابی از:
<http://ensani.ir/fa/article/405194>
۱۷. عزیزی ارشد، مصطفی (۱۳۹۴). ضرورت ایجاد پلیس زن در یگان ویژه پاسداران ناجا جهت پیشگیری از بزه دیدگی زنان. دو فصلنامه مطالعات پلیس زن. ۱۰(۲۵)، ۴۶-۵۵. قابل بازیابی از:
http://journals.police.ir/article_11203.html
۱۸. غفاریان، وفا؛ کیانی، غلامرضا (۱۳۹۴). استراتژی اثربخش. تهران: انتشارات افرا.
۱۹. غلامی رزینی، محسن؛ غلامی، احسان؛ نجفی، حسین؛ روشنی، محمد (۱۳۹۷). نقش پلیس در حمایت از بزه دیدگان. فصلنامه دانش انتظامی کردستان. ۹(۴)، ۳۲-۱. قابل بازیابی از:
http://journals.police.ir/article_91747.html
۲۰. قاسمی، مسعود (۱۳۹۰). عکس العمل پلیس در شرایط خاص بزه دیدگی. مجله کارگاه. ۵(۲)، ۱۵۷-۱۲۶. قابل بازیابی از:
http://det.jrl.police.ir/article_10502.html
۲۱. قناد، فاطمه (۱۳۹۱). نقش پلیس زن در پیشگیری از جرایم علیه زنان و کودکان. پژوهشگاه علوم و مطالعات فرهنگی. ۱(۲)، ۱۹-۱. قابل بازیابی از:
<https://www.sid.ir/fa/Journal/ViewPaper.aspx?ID=549584>
۲۲. کورسوران، ژاکلین؛ آلن، شانون (۲۰۰۸). جایگاه حمایت از بزه دیدگان خشونت‌های خانوادگی از دیدگاه پلیس انتظامی. (مرتضی نیازخانی، صالح عبدی نژاد و سودابه عزیزی، مترجمان). فصلنامه مطالعات پیشگیری از جرم. ۵(۱۴)، ۱۵۵-۱۲۶. قابل بازیابی از:
http://cps.jrl.police.ir/article_13508.html
۲۳. محمدنسل، غلامرضا (۱۳۸۹). جستارهایی در پیشگیری انتظامی از جرم. تهران: دانشگاه علوم انتظامی امین.
۲۴. مرتضوی، نسرین (۱۳۸۸). جایگاه زنان بزه دیده در قلمرو سیاست جنایی ایران. (پایان نامه کارشناسی ارشد). رشته حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، مجتمع آموزش عالی قم. قم.
۲۵. ملکشاهی، محمد (۱۳۹۵). جنبه های حمایتی پلیس از بزه دیدگان در قوانین ایران. فصلنامه مطالعات حقوقی-انتظامی. ۱(۳)، ۱۶۱-۱۴۳. قابل بازیابی از:
http://lqp.jrl.police.ir/article_18107
۲۶. میرزایی، رحمت (۱۳۹۳). خشونت علیه زنان و نقش پلیس در پیشگیری از بروز آن. فصلنامه

انتظام اجتماعی. (۱)۷، ۷۴-۴۷. قابل بازیابی از:

<http://ensani.ir/fa/article/394903>

۲۷. نجفی ابرندآبادی، علی حسین (۱۳۸۳). تقریرات درس جرم‌شناسی. مقطع تحصیلی کارشناسی

ارشد، قم: مجتمع آموزش عالی.

28. Arslan, O. and ER, I. D. , 2008, “SWOT Analysis for Safer Carriage of Bulk Liquid Chemicals in Tankers”, Journal of Hazardous Materials, No. 154, P. 901-913.
29. Arslan, O. , & ER, I. D. (2008) . SWOT Analysis for Safer Carriage of Bulk Liquid Chemicals in Tankers : Journal of Hazardous Materials ,154(1) , 901-913. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0304389407015932>.
30. Banarjee, Subrata,(2020). Identifying Factors of Sexual Violence against Women and Protection of Their Rights in Bangladesh:Aggression and Violent Behavior, Published by Elsevier,p: 1-39.
31. Banarjee,S,(2020).Identifying Factors of Sexual Violence against Women and Protection of Their Rights in Bangladesh, Aggression and Violent Behavior: Published by Elsevier.<https://www.x-mol.com/paper/1339991849726296064?recommendPaper=1340449087733547008>.
32. Chen, S. J. and Hwang C. L. , 1992, “Fuzzy Multiple Attribute Decision Making Methods and Applications”, Springer, Berlin.
33. Chen, S. J.,&Hwang C.L.(1992). Fuzzy Multiple Attribute Decision Making Methods and Applications, Springer, Berlin. <https://www.springer.com/gp/book/9783540549987>.
34. Hastuti, Lestari Yuli, Hermawan, Melina, Suryadi, Arif, Pratama, Agus Chandra, Pengetahuan Indonesia, Lembaga Ilmu, 2007, “agus ghandra pratma planning analternative strategt using QSPM”, International Seminar on Industrial Engineering and Management Menara, Jakarta.
35. Hastuti, L.Y.,Hermawan, M.,Suryadi,A.,Pratama, A.C., Pengetahuan Indonesia,L.I.(2007).agus ghandra pratma planning analternative strategt using QSPM,International Seminar on Industrial Engineering and Management Menara,Jakarta.https://journals.ui.ac.ir/article_17617.html.
36. Holmberg, Lars, Victoria Johansen,Louise, Helene, Ida(2021). Victims’ rights: serving victims or the criminal justice system?

- An empirical study on victims of violent crime and their experiences with the Danish police, Asmussen Faculty of Law, , University of Copenhagen, Copenhagen, Denmark.
37. Holmberg, L., Victoria Johansen, L., Helene, I. (2021). Victims' rights : serving victims or the criminal justice system? An empirical study on victims of violent crime and their experiences with the Danish police, Asmussen Faculty of Law, University of Copenhagen, Copenhagen: Denmark. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01924036.2020.1719525>.
 38. Hope, T. , Shaw, M. (1998), *Communities and Crime Reduction*, London Hmso.
 39. Hope, T., Shaw, M. (1998). *Communities and Crime Reduction*: London Hmso. <https://www.jstor.org/stable/1147595>.
 40. Semih, Onut, Soner Kara, Selin and Isik, Elif, 2009, "Long Term Supplier Selection Using a Combined Fuzzy MCDM Approach: A Case Study for a Telecommunication Company", *journal of Expert Systems with Applications* 36, P. 3887–3895.
 41. Semih, O., Soner Kara, S., & Isik, E. (2009). "Long Term Supplier Selection Using a Combined Fuzzy MCDM Approach: A Case Study for a Telecommunication Company", *journal of Expert Systems with Applications* , 36(1), 3887–3895. <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0957417408001723>.
 42. Yeh C. H. and Deng H. , 2004, "A Practical Approach to Fuzzy Utilities Comparison in Fuzzy Multi-Criteria Analysis", *International Journal of Approximate Reasoning* 35(2), P. 179-194.
 43. Yeh, C.H., & Deng, H. (2004) "A Practical Approach to Fuzzy Utilities Comparison in Fuzzy Multi-Criteria Analysis", *International Journal of Approximate Reasoning*, 35(2), 179-194. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0888613X03000999>.
 44. Zeleny, M. , 1982, "Multiple Criteria Decision Making", McGraw-Hill, New York.
 45. Zeleny, M. (1982) "Multiple Criteria Decision Making", McGraw-Hill : New York. [https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnsjt1aadkposzj\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1600131](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjt1aadkposzj))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1600131).